נתרוקנה רשות לאב ומש"ה נהי דהכא נראו לארוס ראשון והפרה דיליה כמאן דליתא דמיא דמרי מיית ליה בטלה לה אפ"ה כיון דארוס אחרון לגבי האי נדרא כמאן דליתיה דמי מטעמא דגפרא בסמוך מצי אב מיפר: **ומיגו** גייז. לא הבנתי דברי הראשונים בזה אמאי מצי מפר אב לחודיה לבית שמאי דאמרי מיגז גייז טפי מב"ה דאמרי מיקלם קלים ועוד דאפי' אמרת מיגז גייז מ"מ מכי מיית ליה בעל תברים לגזזיה דהתניא בברייתא לעיל (דף סח:) שמע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב זו היא ששניו מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל ואם איתא דהפרה לאב כדקיימא קיימא אמאי לא מצי מיפר בעל לאחר מיתת אב דנהי דלא נתרוקנה לו רשות אב אפ"ה אב גיין דליה ובעל גיין דיליה אלא מאי אית לך למימר דנהי דמיגז גייז אפ"ה כי מיית ליה אשתקלא ליה גזזיה דיליה וה"נ מאי שנא. וי"ל דהיינו טעמא משום דלב"ש דסבירא להו מיגז גייז כיון דכי הפר בעל אבטיל ליה פלגיה דנדרא לגמרי הרי מעשה שלו נגמר ואשתקל ליה ארוס לגמרי ונהי דכי מת ארוס בטלה לה הפרה דיליה מיהו מכיון דאשתקל ליה ארוס מהכא ותו לא חזי האי נדרא לארוס כלל קם ליה אב בלא ארוס והא פשטינן לעיל [ע.] דכל היכא דליכא ארוס אב מיפר דמקיים קודמי הויה שניה לקודמי הויה ראשונה אבל בההיא דלעיל דשמע אביה והפר לה אפי' אמרת דלמ"ד דמיגז גייז אשתקל ליה אב אפ"ה כי מת בטלה ליה הפרה דיליה וקם ליה ארוס לחודיה בלא אב ולא מצי מיפר היינו טעמייהו דב"ש דאמרי דאב מצי מיפר הכא בלא ארוס אחרון. וב"ה סברי אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה דאין האב יכול להפר לבדו משום דלאו מיגז גייז דכשהפר בעל לא אשתקל פלגא דנדרא אלא כוליה נדרא הוא דאיקלים ולקישותא לאו מעשה גמור הוא ומש"ה לא חייל כלל עד דמצטרף ליה קלישות דאידך הלכך כל זמן שלא הפר האב לא אשתליף ליה ארוס מהאי נדרא ומש"ה זכי ליה ארוס אחרון. זהו מה שנראה בעיני בזה. אלא שעדיין קשה לי למה לן למימר בטעמייהו דב"ש בנדרים ממי שנראו לארוס אחרון דכיון דלב"ש ארוס אחרון כמאן דליתיה דמי כ"ע מודו דאפי' נדרים שנראו לארוס אחרון כל היכא דליתיה לארוס אחרון מתרוקנה רשות לאב [ע:] ממי אליבא דכ"ע אמרינן ואימא ה"מ בנדרים שלא נראו לארוס אבל בנדרים שנראו לארוס לא מצי מיפר אב ומסקי' דליתא אלמא כ"ע מודו דנתרוקנה רשות לאב אפי' בנדרים שנראו לארוס ואמאי איצטריכינן למימר הכא הכי אליבא דב"ש. ואפשר דהכי קאמרינן נהי דהכא איכא תרתי חדא דנראו לארוס ראשון ועוד דאיכא ממי ארוס אחרון וס"ד כיון דזכה בהן ארוס ראשון לא נתרוקנה בהם רשות לאב כל היכא דאיכא ארוס אחרון משום דאחרון כרעיה דראשון הוה בנדרים שזכה בהן ראשון דנהי דארוס אשתקל ליה מיהו כיון דאיתיה מעכב עליה דאב דאיהו ממי לא ליפר קמ"ל דליתיה. מיהו כי קאמר ליתנא דממי לאו למימרא דהיכא דלא נראו אמרי' טפי דאב מיפר דאדרבה כי לא נראו לארוס ראשון לא נתרוקנה רשות לאב אלא משום דלענין זכיה דארוס עדיף נראו מלא נראו וכיון דעדיפא זכיה דארוס איכא למימר דאב לא מיפר וכדאמרי' לעיל ואימא ה"מ בנדרים שלא נראו לאבל לא מצי מיפר אב קאמר ממי דהכא משום הפרה דבעל הוא דגרע דייניה דארוס ולא משום נראו דלעולם זכיה דארוס עדיפא טפי בנראו מלא נראו. ואם תרצה תפרש דמשום לתא דהיכא דליכא ארוס אחרון נקט ממי כיון [ב] דבאיכא ארוס אחרון נראו רבותא הוא כדכתיבנא כנ"ל. ומייתי מהך ברייתא תניא ממי הכי לשמואל משום דב"ש הא אמרי דאב וארוס אחרון מפירין נדריה שנראו לארוס ראשון ואפי' ב"ש ממי לא פליגי אלא בששמע בעלה והפר לה אבל שמע ולא הפר כולי עלמא מודו דאב וארוס אחרון מפירין נדריה. זהו מה שנ"ל בשמועה זו על דרך קצת הראשונים ז"ל. אבל בתוספות פירשו דכי אמרי' ש"ר נתן הן הן דברי ב"ש אתרי בני דברייתא קאי הן הן דברי ב"ש בריש דאביה ובעלה האחרון מפירין נדריה משום דכיון דאב מיגז גייז אידך פלגא דנדר חשיב ליה לרוארוש לארוס אחרון בהדי אב ובסיפא ממי אמרי' דחזר האב ומיפר חלקו של בעל משום דס"ל דנדריה שנראו לארוס נתרוקנה רשות לאב ולא לארוס אחרון משום דסבירא להו דארוס אחרון כראשון כי היכי דארוס ראשון אינו מיפר אלא נדריה שלא נראו לשום ארוס ה"נ ארוס אחרון דכיון שנראו לארוס ראשון כי מורית תו ומיגז גייז יהיב טעמא למאי דאמרי' בריש דאביה ובעלה האחרון מפירין נדריה דמשום דמיגז גייז הוא דאמר דמנו תרוייהו להפר דאי מקלים קלים כיון דאיקלים ליה נדר לא חשיב למזכי ביה ארוס אחרון בהדי אב והן הן דברי ב"ש וטעמן. אבל ב"ה אומרים אין יכול להפר בני פליגי ואין יכול להפר כסבריהו דב"ש הוא דאמרי ב"ה אין בריש אין בסיפא מיהו הא כדאיתא והא כדאיתא דבריש אבל ב"ה אפילו אב בהדי בעל אין יכולין להפר כלל משום דכי הפר אב לאו מיגז גייז אלא מקלם קלים וכיון דאיקלים לא חשיב למזכי ביה ארוס בהדי אב והיינו טעמייהו במאי דפליגי בריש ובסיפא ממי פליגי אדב"ש דאין אב לבדו יכול להפר דקאמרת דאפי' בנדרים שנראו לארוס ראשון זכי בהו ארוס אחרון וכי אמרי' וב"ה סברי אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה יהבינן טעמא למאי דפליגי אסיפא וכי אמרי' ולאו מיגז גייז יהבינן טעמא למאי דפליגי בריש ומסיפא מייתי תניא ממי הכי מדב"ה לשמואל בלחוד זהו פירושם ז"ל. ולהאי פירושא לא אתי לי שפיר ליתנא דבנדרים ממי וכו' ואפשר דה"ק בנדרים שנעשו בראשת ארוס ראשון ונראו לו ממי שכל כך זכה בהן ארוס ראשון עד שנראו לו בכי האי גוונא לאב הוא מורים אותן ולא לארוס והיינו ליתנא דבנדרים ממי ועדיין לא"ע: **איבעיא להו גירושין בשפיקה דמיין או בהקמה דמיין.** משום דכיון דידע ארוס דלבתר גירושין לא מצי מיפר וכלא הפר קודם גירושין כמאן דאוקמה לנדרא דמי כי היכי דאמרי' דמכי לא הפר ביום שמועה כמאן דאוקמיה דמי: **דגון דנדרא ושמע בעלה וגרשה.** האי בעלה דקאמרי ארוס דוקא הוא דאי בנשואה אפילו תמצא לומר דגירושין כשתיקה דמיין היכי מצי מיפר אי בשחזרה ונשאת אין הבעל מיפר בקודמין ואי דאהדרה באירוסין בלחוד כיון דארוס אינו מיפר אלא בשותפות והכא ליכא אב דכיון שנשאת שוב אין לאביה רשות בה אפי' תמצא לומר כשתיקה דמיא לא מצי מיפר אלא ודאי באירוסה עסקינן: **ואהדרה ביומיה.** להכי נקט ביומיה דאי אהדרה למחר פשיטא דלא מצי מיפר כיון שעבר יומו של שמיעה ואע"ג דבסוף יומא ליתיה ברשותיה דבעל.

ב"ש נתרוקנה רשות לאב ולריך להפר שניהן בבת אחת (ג) של אותו ושל בעל והתם הוויין נדרים שלא נראו לבעל כדקתני שמע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע והתם קאמרי ב"ש מיגז גייז דהואיל והפר האב כבר לא אצטריך ליה להפר אלא חלקו של בעל וב"ה סברי (ג) נדרים שנראו לארוס ראשון הכא אביה ובעלה מפירין נדריה דהאב אינו מיפר אלא עם ארוס אחרון אבל התם דהוויין נדרים שלא נראו לארוס לא מיגז גייז אלא מיקלם קלים ומיפר חלקו והחלק הבעל:

בית שמאי סברי נדרים נמי (ה) שראוי לארוס נתרוקנה רשות לאב (ו) ומיגז גייז בית הלל סברי אביה ובעלה אחרון מפירין נדריה ולא מיגז גייז: אביבעיא להו גירושין כשתיקה דמיא או בהקמה דמיא למאי נפקא מינה כגון שנדרה ושמע בעלה וגרשה ואהדרה ביומיה אי אמר מר כשתיקה דמי מצי מיפר לה ואי אמר מר בהקמה דמי לא מצי מיפר לה

ת"ש

מי

כב א מיי' פי"ח מהל' נדרים הל' י טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף כ:

תוספות

במאי פליגי ב"ש סברי בנדרים שנראו לארוס ראשון נמי. דהיינו נמי היכא דשמע ארוס ראשון כמו שיפא דבו ביום כדפי' (לעיל ע"ח ד"ה ס"ג ענ"ה): דנתרוקנה רשות לאב. אי ליכא ארוס אחרון, ואי איכ' ארוס אחרון יפרו שניהם בשותפות: וב"ה סברי. לא אמרי' אביה ובעלה מפירי' נדריה ברישא כיון (דמיפר) [דהפר] אב בחזי ראשון ומקלם קלים לגוליה נדר, אלכך אין כח ביד ארוס ראשון להורים חלק מנדרה שנאמר לו להוריש לבני ולאב. ואית דגרסי בהן סיומא דברייתא שמע בעלה והפר לה ולא הספיק אב לשמוע עד שמת [הבעל] מחזר אב ומפר חלקו של בעל, ולא נהירא דמאי מ' מחזר אב הא עדיין לא הפר עד שמת, ותו חלקו שלו הל"ל, חלק עצמו הוא, לכך נראה דגרסי' שמע אביה, כדפי', וכן פי' ה"ר אליעזר דה"ג בתוספתא: הגהה. בפירושי' קדמוני גרים הכי סיפא דברייתא, שמע בעלה והפר ולא הספיק האב לשמוע עד שמת הבעל חוזר האב ומפר חלקו של בעל. ונראה לפ' שכשהבעל והאב קיים אם כל אחד מו' אני מפר את חלקי די בכך, אבל כאן נתבטלה הפרת הבעל, היין שאינו קיים בשעת גמר הפרה, וכן משמע בברייתא דלעיל (סח:), ולכך צריך האב שיאמר סתם מופר לך כל הנדר: אר"נ הן הן דברי ב"ש אבל ב"ה או' אינו יכול להפר. ולפי מאי דמסיק ואזיל ליה תלמודא דהך סיפא איירי בנתארסה לאחר כמו בריש, ולא פירשו האמנ, דאחריש סמיך, ובכא פליגי, ב"ש סברי כיון דנראו לארוס ראשון אינו מיפר אלא מפר אלא נתרוקנה לאב בלבד, וב"ה סברי אין האב יכול להפר אלא עם ארוס שני, והיינו תני' כותרי' דשמואל ממלתייהו דב"ה: **במאי פליגי ב"ש** סברי נדרים נמי שנראו לארוס נתרוקנה רשות לאב. פי' לאב לבדו בלא ארוס שני: ומיגז גייז. מלתא אחריתא היא, שבאני דברי' נחלקו ב"ש וב"ה, כלו' וסברי ב"ש מיגז גייז, ולענין ריש"א דהך מתניתא, וכדקתני בברייתא לעיל (סט.), דלב"ש משום דמיגז גייז האב שהפר וחלק אלם של בעל נאלר והאב יורשו ממנו: וב"ה **סברי אביה** ובעל מפירין. פי' נדרים שנראו לארוס ראשון אין האב מפר אלא עם שותפות ארוס אחרון: **ולאו** מיגז גייז. כלומ' ולענין שמע אביה והפר סברי ב"ה בברייתא דלעי' דאב מקלם קלים וחלק הבעל דבר מועט הוא ואין האב יורשו, אבל בסיפא שהפר הבעל לא שייך לומר דמקלם קלים שהרי נתבטלה הפרתו כשמת, ל"נ ממון שהאב מפר מלחק שלא הפר עדיין גם חלק הבעל יפר. מקדמוני', רבנו יונה, ע"כ ההגהה: **ושמע** בעלה וגרשה. בתוספה דווקא מיירי, כדמוכח קוגיא: **אי אמרת** גירושי' בשתיקה מצי מפר. פי' הבעל עם האב: גירושי' בהקמה **לא מצי** מפר. דלאחר שקיים לא מצי מפר:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' נדרים נמי שנראו לארוס: (ו) בא"ד בבת אחת שלו ושל בעל והתם כ"ל ושמע קאמרי ב"ש ומיגז גייז ותיבת והתם נמחק: (ג) בא"ד וב"ה סברי הכא דהוו נדרים שנראו לארוס ראשון אביה ובעלה כ"ל ותיבת הכא נמחק:

פירוש הרא"ש

ובסיפא לאב גרידא אף בנדרים שנראו לארוס דהכא אחייי בריש דבריית' כדפרישית וב"ה סברי אע"ג דאביה ובעלה מפירין נדריה הכא לא מיפר לא לחודיה משום דאב מקלם קלים חלק הבעל ול"ל הך גירסא לומר לי בחלא בבא שמע' פלוגתיה דב"ש וב"ה מה לי אב לחודיה ומה לי אב לחודיה וע"ק הא דקאמר וב"ש סברי בנדרים נמי שנראו לארוס נתרוקנה רשות לאב כיון דבהכי לא פליגי ב"ש וב"ה וע"ק אין שלריך לחלוק בבא אחת לשניהם ואין הלשון משמע כן וגראה דה"ג וכן נמצאת הגירסא בכל הספרים שמע בעלה והפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת הבעל חוזר האב ומיפר חלקו של בעל דכיון שלא הפר האב בחיי הבעל נתבטלה הפרת הבעל כיון שלא נגמרה ההפרה בחייו דפי' לעיל הלכך לריך האב לחזור ולהפר חלקו של בעל: א"ר נתן הן הן דברי ב"ש ובה"א אינו יכול להפר. ולפי מאי דאסיק ואזיל ס"ל לשס"ס דסיפא נמי בשנתארסה לאחר כמו בריש ומה שלא פירשו התנא משום דאריש הוא סמיך ובסא פליגי ב"ש סברי כיון שנראו לארוס ראשון לא מצי מיפר אלא נתרוקנה לאב בלבד וב"ה סברי אפילו נדרים שנראו לארוס ראשון אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה ואין האב יכול להפר לבדו והיינו תניא כותיה דשמואל ממילתיה דב"ה ומיגז גייז מילתא אחריתא היא ומפרש לה שבשני דברים נחלקו ב"ש וב"ה לומר וסברי מיגז גייז ולענין ריש"א דהך בריית' הוא דקתני אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה הן הן דברי ב"ש דסברי מיגז גייז אבל ב"ה סברי מיקלם קלים ואין האב ואארוס האחרון יורשין חלק ארוס הראשון אבל בסיפא לא שייך לומר מיקלם קלים כיון שהאב קיים כדפרישית וב"ה לעיל ואי מקשי לך אמאי נקט ומתארסה בו ביום כיון שלא הספיק הבעל לשמוע ולריך לפרש דבו ביום אמיתת הבעל קאי ולא היום הנדר ולריך האב להפר ביום מיתת הבעל דנתרוקנה רשות לאב ולגבי חלק הבעל הוה ליה ביום שמועה דעתה נתרוקנה לרשותו להפר לה: ושמע בעל וגירשה ואהדרה ביומיה. ובתוספה פירי דאין הבעל מיפר בקודמין דמסיקנא ולא אהדרה ממי הוה מצי למימר דאי כשתיקה דמי נתרוקנה רשות לאב ומיפר ואם אי דנקט ואהדרה לאשמועינן דוקא דאהדרה ביומיה אבל אם עבר היום לא מצי מיפר אפי' הוי גרושין כשתיקה אע"ג דלא היתה אתחזי בסוף היום ומיהו בירושלמי דפרקין לא משמע הכי דגרים בירושלמי גבי פלוגתא דרבי יוסי בר"י ורבנן אי הפרת נדרים הוא מעת לעת או עד שתחשך דוקא נשתתק וחזר לנדורו על דעתיה דרבי יוסי בר"י נתנגן לעולם הוא מיפר והולך עד שיחזור לנדורו לפני שקיעת החמה חזר לנדורו לפני שקיעת החמה שעה אחת שוב אינו יכול להפר אלמא שעות שאינן ראוי להפר אינן מן המנין:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

אי רישא דוקא נסיב סיפא משום רישא. כלומר לא תקשה סיפא לרישא אע"ג דמרישא שמעינן דגירושין כהקמה דמו וכסיפא שמעינן דכשתיקה דמו לא קשיין אהדדי דאימא רישא דוקא דגירושין כי הקמה דמו והאי דלא תני סיפא (ב) שמע וגירשה משום דלא נסיב לה אלא משום רישא ותנא לא בעי לאוסופי מידי בסיפא טפי מרישא: **א"נ סיפא** (ג) **נמי דוקא.** דגירושין כשתיקה דמו: **הכא במאי עסקינן בשלא שמע ארוס ראשון.** קודם שגירשה ואהכי מצי מיפר ארוס אחרון הא לאו הכי לא דגירושין כי הקמה דמו: **מאי איריא.** אי נתארסה לאחר בו ביום דמצי למיפר לה: **אפילו לאחר מאה ימים נמי.** אם נתארסה לאחר ליסוי ארוס אחרון מיפר הואיל ולא נראו לארוס ראשון: **אין הכי נמי אלא הכ"ע בשלא שמע ארוס ראשון אבל שמע האב.** והואיל דבו ביום שמע צריך להפר בו ביום כדכתיב ביום שמעו: **הכא בנשואה עסקינן.** הא דקתני גירשה וחזירה כגון שנשאת ונדרה וגירשה ביום ששמע והחזירה בו ביום דעכשיו יצאה שעה אחת לרשות עצמה ואע"פ שהחזירה נעשית כנשואה לאחר דלא מצי מיפר דעכשיו הן קודמין כדתנן (לעיל דף עח.) זה הכלל כל שלא יצאת לרשות עצמה שעה אחת אביה ובעלה מפירין נדריה הא יצאה לרשות עצמה אין מפירין משום דאין הבעל מיפר בקודמין:

מתני'

ת"ש [ו] אאימתי אמרו מת הבעל נתרוקנה רשות לאב בזמן שלא שמע הבעל או שמע והפר או שמע ושתק ומת בו ביום ואי אמרת גירושין כשתיקה דמו ליתני נמי או שמע וגירש מדלא תני הכי ש"מ גירושין כהקמה דמו אימא סיפא [ז]אבל אם שמע וקיים או שמע ושתק ומת ביום של אחריו אין יכול להפר ואי אמרת גירושין כהקמה דמו ליתני [ח] ואם שמע וגירש אלא מדלא קתני הכי ש"מ גירושין כשתיקה דמו אלא [ט]מהא ליכא למשמע מיניה אי רישא דוקא נסיב סיפא משום רישא אי סיפא דוקא נסיב [י]רישא משום סיפא ת"ש נדרה והיא ארוסה ונתגרשה ונתארסה בו ביום אפילו למאה אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה ש"מ גירושין כשתיקה דמו דאי כהקמה דמו מי מצי מיפר ארוס אחרון נידרי דאונים ארוס ראשון הב"ע [יא]בשלא שמע ארוס ראשון אי הכי מאי איריא בו ביום אפילו לאחר מאה ימים נמי כשלא שמע ארוס ושמע האב [יב]דבו ביום הוא דמצי מיפר אבל מכאן ואילך לא מצי מיפר תא שמע [יג] נדרה בו ביום גירשה והחזירה בו ביום אין יכול להפר שמע מינה גירושין כהקמה דמו אמרי הכא בנשואה עסקינן והיינו טעמא דאין יכול להפר משום [יד]דאין הבעל מיפר בקודמין:

מתני'

ס"ש אימתי אמרו מת הבעל נתרוקנה רשות לאב וכו'. פרשתי למעלה (דף סח.): **אימא סיפא.** אדלייקת מרישא דגרושין כהקמה דמו [דייק] מסיפא דכשתיקה דמו: **אי רישא דוקא.** דלא מצי למיתני גרושין משום דכהקמה דמו נסיב סיפא משום רישא דלא בעי למיתנא בסיפא גוונא אחתא אלא לאפוכינהו לגווני דרישא. אי סיפא דוקא דלא מצי תני בסיפא גירושין משום דכשתיקה דמיין נסיב רישא אלא גווני דמעלא דלא בעי למיתנא בסיפא: **ס"ש נדרה והיא ארוסה וכו' ש"מ גרושין כשתיקה דמיין.** דכיון דקתני בו ביום על כרחין בדליכא שמיעה עסקינן וקס"ד דשמיעה דארוס היא ולהכי תנא בו ביום לאשמועינן דגרושין כשתיקה דמיין דאי שמיעה דאב היא מאי רבותא כי קתני בו ביום: **ודחינן בשלא שמע ארוס ושמע אב.** ומשום שמיעה דאב הוא דקתני בו ביום ולאו לאשמועינן רבותא אלא דינא הכי הוא דכיון דליכא שמיעה דאב דוקא בו ביום אבל למחר וליומא אחריינא לא: **ס"ש נדרה בו ביום וכו'.** וקס"ד דבארוסה עסקינן וקתני אין יכול להפר אלמא גרושין כהקמה דמיין והלכך על כרחך מתניתין דקתני בו ביום בשלא שמע ארוס ראשון ושמע אב עסקינן דאי שמע ארוס כיון שגרשה אפילו נתארסה בו ביום לא מצי מיפר: **אמרי הכא בנשואה עסקינן.** לעולם אימא לך דגרושין כשתיקה דמיין והכא היינו טעמא משום דבנשואה עסקינן או בתחילה או בסוף ומש"ה לא מצי מיפר דאין הבעל מיפר בקודמין הלכך אי ארוסה בתחלה ונשואה בסוף היא לא מצי מיפר דאין הבעל מיפר בקודמין ואי נשואה בתחלה וארוסה בסוף היא נמי לא מצי מיפר דכיון שנשאת פקע ליה אב וארוס אינו יכול להפר אלא בשותפות. ונקט ליה לטעמא דאין הבעל מיפר בקודמין משום דהיינו טעמא מחמת שנסתלק לו אב דאי לאו הכי בעל גרע מארוס בתמיה: ולענין הלכה כתב הרמב"ן ז"ל כיון דבעיין לא אפשיטא נקטינן לחומרא דגרושין כהקמה דמו והיכא דנדרה ושמע בעלה וגרשה ואהדרה ביומיה לא מצי מיפר לה. אבל הרשב"א ז"ל כתב דנהי דבעיין לא אפשיטא מהנך מתניתא דמייתי' עלה אפשיטא לה ממימריה דשמואל דאמר לעיל (דף עח.) מנא ה"מ דארוס אחרון מיפר נדריס שגרשו לראשון דאלמא קבלה מרביה כי תנן במתני' בו ביום משום שמיעת ארוס נקט ליה ולא משום שמיעת אב וכיון דשמואל אמר הכי לא שבקינן מאי דאפשיטא ליה לשמואל משום מאי דאסתפקא להו בגמרא. וכי תימא א"כ מ"ט לא [פשטינן] בעיין ממימריה דשמואל איכא למימר דממתני' או ממתניתא בעו למפשטה ולא ממימרא דאמוראה ודכוותה הא דבעיא לן לעיל בפ' אין בין המודר (דף לה:) הני כהני שלוחי דידן מינהו או שלוחי דשמיא ולא אפשיטא התם אע"ג דהוה ליה למפשטה ממימריה דרב [ו] המנונא דאמר בפ"ק דקדושין (דף כג:) דשלוחי דשמיא הוו משום דממתני' או ממתניתא הוה בעי למפשטה ולא ממימרא דאמוראה והא נמי דכוותה:

מתני'

לא אי רישא דוקא נסיב סיפא משום רישא. כלומר לא תקשה סיפא לרישא אע"ג דמרישא שמעינן דגירושין כהקמה דמו וכסיפא שמעינן דכשתיקה דמו לא קשיין אהדדי דאימא רישא דוקא דגירושין כי הקמה דמו והאי דלא תני סיפא (ב) שמע וגירשה משום דלא נסיב לה אלא משום רישא ותנא לא בעי לאוסופי מידי בסיפא טפי מרישא: **א"נ סיפא** (ג) **נמי דוקא.** דגירושין כשתיקה דמו: **הכא במאי עסקינן בשלא שמע ארוס ראשון.** קודם שגירשה ואהכי מצי מיפר ארוס אחרון הא לאו הכי לא דגירושין כי הקמה דמו: **מאי איריא.** אי נתארסה לאחר בו ביום דמצי למיפר לה: **אפילו לאחר מאה ימים נמי.** אם נתארסה לאחר ליסוי ארוס אחרון מיפר הואיל ולא נראו לארוס ראשון: **אין הכי נמי אלא הכ"ע בשלא שמע ארוס ראשון אבל שמע האב.** והואיל דבו ביום שמע צריך להפר בו ביום כדכתיב ביום שמעו: **הכא בנשואה עסקינן.** הא דקתני גירשה וחזירה כגון שנשאת ונדרה וגירשה ביום ששמע והחזירה בו ביום דעכשיו יצאה שעה אחת לרשות עצמה ואע"פ שהחזירה נעשית כנשואה לאחר דלא מצי מיפר דעכשיו הן קודמין כדתנן (לעיל דף עח.) זה הכלל כל שלא יצאת לרשות עצמה שעה אחת אביה ובעלה מפירין נדריה הא יצאה לרשות עצמה אין מפירין משום דאין הבעל מיפר בקודמין:

מתני'

ת"ש אימתי אמרו מת הבעל נתרוקנה רשות לאב בזמן שלא שמע הבעל או שמע והפר או שמע ושתק ומת בו ביום ואי אמרת גירושין כשתיקה דמו ליתני נמי או שמע וגירש מדלא תני הכי ש"מ גירושין כהקמה דמו אימא סיפא אבל אם שמע וקיים או שמע ושתק ומת ביום של אחריו אין יכול להפר ואי אמרת גירושין כהקמה דמו ליתני ואם שמע וגירש אלא מדלא קתני הכי ש"מ גירושין כשתיקה דמו אלא מהא ליכא למשמע מיניה אי רישא דוקא נסיב סיפא משום רישא אי סיפא דוקא נסיב רישא משום סיפא ת"ש נדרה והיא ארוסה ונתגרשה ונתארסה בו ביום אפילו למאה אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה ש"מ גירושין כשתיקה דמו דאי כהקמה דמו מי מצי מיפר ארוס אחרון נידרי דאונים ארוס ראשון הב"ע בשלא שמע ארוס ראשון אי הכי מאי איריא בו ביום אפילו לאחר מאה ימים נמי כשלא שמע ארוס ושמע האב דבו ביום הוא דמצי מיפר אבל מכאן ואילך לא מצי מיפר תא שמע נדרה בו ביום גירשה והחזירה בו ביום אין יכול להפר שמע מינה גירושין כהקמה דמו אמרי הכא בנשואה עסקינן והיינו טעמא דאין יכול להפר משום דאין הבעל מיפר בקודמין:

מתני'

ארוסה בתחלה ונשואה בסוף היא לא מצי מיפר דאין הבעל מיפר בקודמין ואי נשואה בתחלה וארוסה בסוף היא נמי לא מצי מיפר דכיון שנשאת פקע ליה אב וארוס אינו יכול להפר אלא בשותפות. ונקט ליה לטעמא דאין הבעל מיפר בקודמין משום דהיינו טעמא מחמת שנסתלק לו אב דאי לאו הכי בעל גרע מארוס בתמיה: ולענין הלכה כתב הרמב"ן ז"ל כיון דבעיין לא אפשיטא נקטינן לחומרא דגרושין כהקמה דמו והיכא דנדרה ושמע בעלה וגרשה ואהדרה ביומיה לא מצי מיפר לה. אבל הרשב"א ז"ל כתב דנהי דבעיין לא אפשיטא מהנך מתניתא דמייתי' עלה אפשיטא לה ממימריה דשמואל דאמר לעיל (דף עח.) מנא ה"מ דארוס אחרון מיפר נדריס שגרשו לראשון דאלמא קבלה מרביה כי תנן במתני' בו ביום משום שמיעת ארוס נקט ליה ולא משום שמיעת אב וכיון דשמואל אמר הכי לא שבקינן מאי דאפשיטא ליה לשמואל משום מאי דאסתפקא להו בגמרא. וכי תימא א"כ מ"ט לא [פשטינן] בעיין ממימריה דשמואל איכא למימר דממתני' או ממתניתא בעו למפשטה ולא ממימרא דאמוראה ודכוותה הא דבעיא לן לעיל בפ' אין בין המודר (דף לה:) הני כהני שלוחי דידן מינהו או שלוחי דשמיא ולא אפשיטא התם אע"ג דהוה ליה למפשטה ממימריה דרב [ו] המנונא דאמר בפ"ק דקדושין (דף כג:) דשלוחי דשמיא הוו משום דממתני' או ממתניתא הוה בעי למפשטה ולא ממימרא דאמוראה והא נמי דכוותה:

מתני'

לא מצי למתני ליה, ואי סיפא דווקא דגירושי' כשתיקה, ובדין הוא דבריש מצי למיתני שמע וגירש, משום סיפא לא נסיב לה לא תני לה בריש: ת"ש נדרה והיא ארוסה ונתקדשה בו ביום. וס"ד מדקתני בו ביום מיירי ששמע בעל, וכשגירשה הרי קיים אי גירושי' כהקמה.

מסורת הש"ס

(א) לעיל סח: ע. לקמן עח:, (ב) [בכרכות כה. וש"נ], (ג) [לעיל כח: וש"נ], (ד) לקמן פט., (ה) [ניטין לה: וש"נ], (ו) [ל"ל הוספ],

הגהות הב"ח

(א) גמ' ליתני נמי או שמע: (ב) רש"י ד"ה אי רישא אי וכו'. סיפא אי שמע: (ג) ד"ה א"נ סיפא דוקא וכו' כשתיקה דמו וכו' כל"ל ומיבא נמי נמחק:

גליון הש"ם

בהר"ן ד"ה אי רישא כו' דמצי לאפוכי להו כו'. תמוה לי הא א"נ מתני' בריש שמע ושתק ונגרשה בו ביום הו"מ לאפוכי בסיפא שמע ושתק ונגרשה למחר וכמו דקתני במיתה. וה' יאיר עיני:

מוסף רש"י

בנשואה עסקינן. שנדרה כשהיא ארוסה וגירשה והחזירה שהכניסה לחופה ואין הבעל יכול להפר אע"פ שלא נתגרשה (ראנ"ה בשמו). דאין הבעל מיפר בקודמין. נדריס שקדמו לנשואין (גיטין לה:) לאותן נדרים שנדרה בבית אישה מיפר בעלה, אבל אם היו עליה נדרים קודם שנשאה כשהיתה ארוסה וכנסה לא מצי מיפר (לעיל סז.).

תוספות

ליתני שמע וגירש. ומת בו ביום, מדלא תני הכי כו': ליתני שמע וגירש. ומת ביום שלאחריו דאין אב מיפר, מדלא תני הכי כו': אלא מהא ליב' למשמע. דשמא רישא דווקא ושמא סיפא דווקא ולא קשי רישא אסיפא, דאי רישא דווקא דגירושי' כהקמ' ובדין הוא דליתני בסיפא שמע וגירש נסיב סיפא משו' רישא דבריש לא מצי למתני ליה, ואי סיפא דווקא דגירושי' כשתיקה, ובדין הוא דבריש מצי למיתני שמע וגירש, משום סיפא לא נסיב לה לא תני לה בריש: ת"ש נדרה והיא ארוסה ונתקדשה בו ביום. וס"ד מדקתני בו ביום מיירי ששמע בעל, וכשגירשה הרי קיים אי גירושי' כהקמה.

עין משפט נר מצוה

ל א ב מיי' פי"ח מהל' נדרים הלכה טו סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף יח:
לא ג מיי' שם הלכה יז טוש"ע שם סעיף יח:
לב ד מיי' שם פי"ב הלכה ז טוש"ע שם וסעיף כח:

פירוש הרא"ש

ואי אמרת גירושין בשתיקה דמו. כיון דקא מסיב כל הנדרין שיכול למצוא שנתרוקנה רשות לאב ליתני נמי או שמע וגירש: אי רישא דוקא. ומדלא תנא ושמע וגירש אלמא גירושין כהקמה והיה יאלו לענותו בסיפא: אלא דנסיב סיפא משום רישא. פירוש אינו שוה אלא דבר ומלופו שמע וקיים כנגד שמע והפר ומת ביום שלאחריו כנגד שמע ושתק ומת בו ביום אבל לא לגנות דבר מדם לא שייך כלל ברישא: אי סיפא דוקא. וגירושין כשתיקה ומדלא תנייה היה יאלו לענותו ברישא אלא דעסיק רישא משום סיפא: אלמא גירושין בשתיקה דמו. דס"ד מדקתני בו ביום דאיירי בשמע הארוס ומשני כלא שמע ארוס והאי דנקטי בו ביום משום אב נקטינן דאי עבר יום שמיעה של אב לא מצי למתני אחיה ובעלה מפירין נדריה: הכא בנשואה עסקינן. שהחזירה ונשאה:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מתני' דרך תלמידי חכמים וכו'. לפי שנערה המאורסה לאחר שנשאת אי אפשר שתהא הפרה נדריה דרכן של אב ובעל כשהן תלמידי חכמים להפר נדריה קודם שתנשא. וגמרא מפרש הך הפרה אי קודם שמיעה היא אי לאחר שמיעה: **שאם תלגם לרשותו אינו יכול להפר.** לפי שאין הבעל מיפר בקודמין: **גמ' בעי רמי בר חמא בעל מהו שיפר בלא שמיעה.** כגון שלא שמע ולא ידע כלל אם נדרה אם לאו מהו שיפר לה על הספק: **כל נדרים שנדרה יהו מופרין.** והאי בעל דקבעי רמי בר חמא ל"ש ארוס ולא שנא בעל ולא שנא אב בכולהו מספקא ליה: **ושמע אישה דוקא הוא או לאו דוקא.** אלא אורחא דמילתא נקט: **אמר רבא ת"ש דרך תלמידי חכמים וכו' והא לא שמע.** דמדקתני כל נדרים משמע דלא שמע דאי שמעינהו הוה ליה למימר נדר פלוני ופלוני: **כי שמע הוא דמיפר.** כשישמע אח"כ נדרים שנדרה חוזר ומיפר אותן: **א"כ כי לא שמע נמי ליה למימר.** מה לו להפר על הספק הפרה שאינה מועלת כיון שסופו לחזור ולהפר כשישמע נדריה: **אורחיה דאורחא מרבנן נאהדורי.** דרכו של ת"ח לחזור עליה ולומר לה כל נדרים שנדרת הרי הן מופרים כדי להכניסה בדברים שמתוך כך היא נותנת אל לבה ואומרת נדר פלוני נדרתי והוא מפר. וכי תימא למה לן לדחוקי נפשין בהכי לימא הכי דאמר לה לכי שמענא כלומר דקודם שמיעה אומר לה מופר ליכי לכי שמענא ומהני דהכי מתרצינן לקמן י"ל לא דמי דלקמן כי מתרצינן הכי ה"מ בשומר לאשתו דלכי שמע נמי בשומיה קיימא ומש"ה מהני אבל הכא דלכי שמע כבר יצאת מרשות אב שהרי נשאת כי אמר לה לכי שמענא מאי הוי הרי בשעת שמיעה איהי ברשותו: **ת"ש וכן הבעל וכו' הא נמי לכי שמע והא קמ"ל דאורחא דלורבא מרבנן נהדורי** כך היא הגירסא במקצת ספרים. ולהאי גירסא הוה ליה פירוקא כי הכיא דלעיל. ואיכא נסחי דגרסי הכי לכי שמענא דסבירא להו דנהי דכי היכי דאב דאחר שמיעה לא מצי מיפר הכי נמי בעל לאחר שמיעה לא מצי מיפר אלא שאין הבעל מיפר בקודמין אפי' הכי נהי דגבי אב לא מצינן לתרוצי דאמר לכי שמענא גבי בעל מתרצינן הכי דאמר לה קודם שמיעה לכי שמענא תחול הך הפרה דבשלמא אב לא מצי עביד הכי משום דבנשואין נפקא ליה מרשותיה לגמרי אבל בעל אדרבה בנשואין עיילא ליה לרשותיה ומאי טעמא אמרינן דאין הבעל מיפר בקודמין משום דאסתלק ליה אב אבל הכא כיון דאב הפר חלקו קודם שנשאת ובעל נמי צריכה להפרה דידיה בהדי הפרה [1] דבעל קודם שנשאת נהי דכי חיילא לה הפרה דבעל אסתלק ליה אב אפילו הכי מיפר ואפשר נמי דלכי שמע משעה שהפר לה הוא דחיילא הפרה דיליה ואיכא צריכה מעליה דאב בהדי בעל. זה נראה לי לפרש לפי גרסא זו: **ת"ש האומר לאשתו וכו' הרי הן קיימין לא אמר כלום.** כדמפרש טעמא לקמן [עה.] במתני' הרי הן מופרין ר' אליעזר אומר מופר ואכ"א אינו מופר: **והא לא שמע.** לאו מדר"א בלחוד פשטיה אלא אפילו מדרבנן דעד כאן לא פליגי רבנן עליה דר"א אלא משום דאכתי לא חיילי וכדקא מהדרי ליה אינהו דכיון דלא באו לכלל הקם אבל הכא כ"ע מהניא אע"ג דלא שמע אלמא ושמע אישה לאו דווקא: **הכא נמי לכי שמע.** ולאידך נסחי דגרסי לעיל בטל מאליו כשישמענו אלא דאמר לה בהדיא בטל ליכי לכי שמענא: **ת"ש האומר לאפוטרופוס וכו' מכאן ועד שאתא.** משאתא לדרך עד שאשוב והיינו לישנא דמכאן ולא אמר מיום זה: **ת"ל אישה יקימנו ואישה יפרנו.** דכיון דכתב רחמנא אישה תרי זמני משמע דוקא אישה ולא השליח: **מלינו בכל הפורה שלוחו של אדם כמותו.** וכדילפינן בפ' האיש מקדש (קדושין מב.): **והא לא שמע ליה.** כלומר בעל. אלמא לא בעיא שמיעה. וכי תימא לעולם אימא לך דבעי שמיעה ושאני הכא דאיכא שמיעה דאפוטרופוס וכיון דשלוחו של אדם כמותו הוה ליה כאילו שמע בעל תרצו בתוספות בשם הרב רבי יוסף ז"ל דליתא דאם אימא דבעי שמיעה מי איכא מידי דבעל לא מצי מפר ושליח מצי משוי דהא מהאי טעמא גופיה אוקים לה להך ברייתא במסכת גזיר (דף יב:) כר"א דס"ל דאדם מיפר נדרי אשתו קודם שתדור דאי לרבנן היכי לימא רבי יוחנן מלינו בכל התורה כולה ששלוחו של אדם כמותו מי איכא מידי דאיהו לא מצי מיפר כיון דאשתו ושליח מצי משוי הלכך שפיר מוכח דלא בעיא שמיעה דכי שמע[1] אפוטרופוס מאי הוי כיון דבעל לא מצי מיפר דהא לא שמע שליח נמי לא מצי מיפר: הכא

מתני' [א]דרך תלמידי חכמים עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו אומר לה כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין וכן הבעל עד שלא תכנס לרשותו אומר לה כל נדרים שנדרת עד שלא תכנסי לרשותי הרי הן מופרין שמשתכנס לרשותו אינו יכול להפר: **גמ'** בעי רמי בר חמא בעל מהו שיפר בלא שמיעה [1]ושמע אישה דוקא הוא או [2]לאו דוקא הוא אמר רבא ת"ש דרך תלמידי חכמים עד שלא יצאת בתו מאצלו אומר לה כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין והא לא שמע לכי שמע הוא דמיפר א"כ כי לא שמע למה ליה למימר הא קמשמע לן אורחיה דצורבא מרבנן להדורי ת"ש מסיפא וכן הבעל עד שלא תכנס לרשותו אומר לה הכא נמי דאמר לה לכי שמענא ת"ש [ב]האומר לאשתו כל נדרים שתדורי עד שאבא ממקום פלוני הרי הן קיימין לא אמר כלום הרי הן מופרין רבי אליעזר אומר [3]מופר והא לא שמע הכא נמי דאמר לכי שמענא ולמה לי מן השתא לכי שמע ליפר לה קסבר דלמא מטרידנא ההיא שעתא תא שמע [ג] [4]האומר לאפוטרופוס כל נדרים שנודרת אשתי מכאן ועד שאבא ממקום פלוני הפר והפר לה יכול יהו מופרין תלמוד לומר [2]אישה יקימנו ואישה יפרנו דברי רבי יאשיה אמר לו רבי יונתן מצינו בכל התורה כולה [ד]שלוחו של אדם כמותו ואפילו רבי יאשיה לא קאמר אלא [ה]משום דגזירת הכתוב הוא אישה יקימנו ואישה יפרנו אבל דכולי עלמא [ד]שלוחו של אדם כמותו והא לא שמיע ליה לדמר

שמענא מאי הוי הרי בשעת שמיעה איהי ברשותו: **ת"ש וכן הבעל וכו' הא נמי לכי שמע והא קמ"ל דאורחא דלורבא מרבנן נהדורי** כך היא הגירסא במקצת ספרים. ולהאי גירסא הוה ליה פירוקא כי הכיא דלעיל. ואיכא נסחי דגרסי הכי לכי שמענא דסבירא להו דנהי דכי היכי דאב דאחר שמיעה לא מצי מיפר הכי נמי בעל לאחר שמיעה לא מצי מיפר אלא שאין הבעל מיפר בקודמין אפי' הכי נהי דגבי אב לא מצינן לתרוצי דאמר לכי שמענא גבי בעל מתרצינן הכי דאמר לה קודם שמיעה לכי שמענא תחול הך הפרה דבשלמא אב לא מצי עביד הכי משום דבנשואין נפקא ליה מרשותיה לגמרי אבל בעל אדרבה בנשואין עיילא ליה לרשותיה ומאי טעמא אמרינן דאין הבעל מיפר בקודמין משום דאסתלק ליה אב אבל הכא כיון דאב הפר חלקו קודם שנשאת ובעל נמי צריכה להפרה דידיה בהדי הפרה [1] דבעל קודם שנשאת נהי דכי חיילא לה הפרה דבעל אסתלק ליה אב אפילו הכי מיפר ואפשר נמי דלכי שמע משעה שהפר לה הוא דחיילא הפרה דיליה ואיכא צריכה מעליה דאב בהדי בעל. זה נראה לי לפרש לפי גרסא זו: **ת"ש האומר לאשתו וכו' הרי הן קיימין לא אמר כלום.** כדמפרש טעמא לקמן [עה.] במתני' הרי הן מופרין ר' אליעזר אומר מופר ואכ"א אינו מופר: **והא לא שמע.** לאו מדר"א בלחוד פשטיה אלא אפילו מדרבנן דעד כאן לא פליגי רבנן עליה דר"א אלא משום דאכתי לא חיילי וכדקא מהדרי ליה אינהו דכיון דלא באו לכלל הקם, [אבל] בנדרים שעברו מודו דמיפר בלא שמע: **האו' [הקם לה לא א' [בלום].** דאיהו נמי לא מצי להקים נדר לעצמיה, לא מצי משוי שליח, א"נ לא גמר [בדעתו] לעשות שליח להקם: **אישה יפירנו.** ולא שליח: **שאלוהו [בטורתו.** דילפינן לה] מתרומה (קידושין מח:). אלמא לר' יוחנן מפר שליח ואע"פ שלא שמע בעל: **[ואפילו ר'] יאש' לא פליג [וכו'].** אבל אי לאו קרא שלוחו של אדם כמותו: **והא לא שמע.** הוא עצמו וקאמר דהוא שויה שליח. וא"ת שמיעת שליח כשמיעתו, ומירץ בקונט' דלענין שמיעה אינו עשה שליח, ורבנו יוסף ע"ה מפ' דבמזיר פ"ג (יב:) מוקי לה הך שמעמ' (פלוגתא) כר"א דא' בעל מפר עד שלא נדרה, כיון דאיהו אי מצי מפר משוי שליח לאפר נדריה לעצמיה, ומתליגן לעיל דהפרה דר"א אינה חלה עד שישמע וס"ל דהך הפרה דאפוטרופוס חלה מיד קודם שמיעת הבעל, ולכך פריך והא לא שמע בעל ואין הפרה דאפוטרופוס אלא הא א' ר' יוחנן (מיר סב) מידי דאיהו לא מצי עביד שליח לא מצי עביד, דמכח קושי' זו מוקי לה תלמודא בגזיר כר"א:

לא מצי עביד שליח לא מצי עביד דמכח הך פירכא מוקי לה הש"ס בגזיר כר"א:

עין משפט נר מצוה

לג א מיי' פי"א מהל' נדרים הלכה כ סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רלד סעיף י:

לד ב מיי' שם הלכה כא ופי"ב מהל' נדרים הלכה יג טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף כה:

לה ג מיי' פי"ג מהל' נדרים הלכה ט סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ל:

לו ד מיי' פי"א מהל' שלוחין הלכה ז סמג עשין כב טוש"ע ח"מ סי' קפד סעיף ז:

תוספות

מתני' דרך ת"ח כו' יוצאה מרשותו. קודם שנשאת: וכן הבעל. שהוא ת"ח: שמשתכנס לרשותו. אחר הנישואין אין יכול [להפר], דאינו מפר בקודמין: גמ' בעל מהו שיפר בלא שמיעה. כגון דלא ידע שנדרה וא' אם נדרת מופר ליכי, וה"ה דבאב נמי ה"מ למימרי: **והא לא שמע.** דמדקתני כל נדרים משמע דלא שמע דאי שמעינהו הוה ליה למימר נדר פלוני ופלוני: **כי שמע הוא דמיפר.** כשישמע אח"כ נדרים שנדרה חוזר ומיפר אותן: **א"כ כי לא שמע למה ליה למימר.** מה לו להפר על הספק הפרה שאינה מועלת כיון שסופו לחזור ולהפר כשישמע נדריה: **אורחיה דאורחא מרבנן נאהדורי.** דרכו של ת"ח לחזור עליה ולומר לה כל נדרים שנדרת הרי הן מופרים כדי להכניסה בדברים שמתוך כך היא נותנת אל לבה ואומרת נדר פלוני נדרתי והוא מפר. וכי תימא למה לן לדחוקי נפשין בהכי לימא הכי דאמר לה לכי שמענא כלומר דקודם שמיעה אומר לה מופר ליכי לכי שמענא ומהני דהכי מתרצינן כי מתרצינן הכי ה"מ בשומר לאשתו דלכי שמע נמי בשומיה קיימא ומש"ה מהני אבל הכא דלכי שמע כבר יצאת מרשות אב שהרי נשאת כי אמר לה לכי שמענא מאי הוי הרי בשעת שמיעה איהי ברשותו. ולהאי גירסא הוה ליה פירוקא כי הכיא דלעיל. ואיכא נסחי דגרסי הכי לכי שמענא דסבירא להו דנהי דכי היכי דאב דאחר שמיעה לא מצי מיפר הכי נמי בעל לאחר שמיעה לא מצי מיפר אלא שאין הבעל מיפר בקודמין אפי' הכי נהי דגבי אב לא מצינן לתרוצי דאמר לכי שמענא גבי בעל מתרצינן הכי דאמר לה קודם שמיעה לכי שמענא תחול הך הפרה דבשלמא אב לא מצי עביד הכי משום דבנשואין נפקא ליה מרשותיה לגמרי אבל בעל אדרבה בנשואין עיילא ליה לרשותיה ומאי טעמא אמרינן דאין הבעל מיפר בקודמין משום דאסתלק ליה אב אבל הכא כיון דאב הפר חלקו קודם שנשאת ובעל נמי צריכה להפרה דידיה בהדי הפרה [1] דבעל קודם שנשאת נהי דכי חיילא לה הפרה דבעל אסתלק ליה אב אפילו הכי מיפר ואפשר נמי דלכי שמע משעה שהפר לה הוא דחיילא הפרה דיליה ואיכא צריכה מעליה דאב בהדי בעל. זה נראה לי לפרש לפי גרסא זו: **ת"ש האומר לאשתו וכו' הרי הן קיימין לא אמר כלום.** כדמפרש טעמא לקמן [עה.] במתני' הרי הן מופרין ר' אליעזר אומר מופר ואכ"א אינו מופר: **והא לא שמע.** לאו מדר"א בלחוד פשטיה אלא אפילו מדרבנן דעד כאן לא פליגי רבנן עליה דר"א אלא משום דאכתי לא חיילי וכדקא מהדרי ליה אינהו דכיון דלא באו לכלל הקם, [אבל] בנדרים שעברו מודו דמיפר בלא שמע: **האו' [הקם לה לא א' [בלום].** דאיהו נמי לא מצי להקים נדר לעצמיה, לא מצי משוי שליח, א"נ לא גמר [בדעתו] לעשות שליח להקם: **אישה יפירנו.** ולא שליח: **שאלוהו [בטורתו.** דילפינן לה] מתרומה (קידושין מח:). אלמא לר' יוחנן מפר שליח ואע"פ שלא שמע בעל: **[ואפילו ר'] יאש' לא פליג [וכו'].** אבל אי לאו קרא שלוחו של אדם כמותו: **והא לא שמע.** הוא עצמו וקאמר דהוא שויה שליח. וא"ת שמיעת שליח כשמיעתו, ומירץ בקונט' דלענין שמיעה אינו עשה שליח, ורבנו יוסף ע"ה מפ' דבמזיר פ"ג (יב:) מוקי לה הך שמעמ' (פלוגתא) כר"א דא' בעל מפר עד שלא נדרה, כיון דאיהו אי מצי מפר משוי שליח לאפר נדריה לעצמיה, ומתליגן לעיל דהפרה דר"א אינה חלה עד שישמע וס"ל דהך הפרה דאפוטרופוס חלה מיד קודם שמיעת הבעל, ולכך פריך והא לא שמע בעל ואין הפרה דאפוטרופוס אלא הא א' ר' יוחנן (מיר סב) מידי דאיהו לא מצי עביד שליח לא מצי עביד, דמכח קושי' זו מוקי לה תלמודא בגזיר כר"א:

מסורת הש"ס

א) נקמן עה. מזיר יב.; ב) [וע"י תוספות כתובות עב. ד"ה יחזור], ג) מזיר יב: [ב"מ נו.], ד) [ברכות לד: וש"נ], ה) [עי' תוס' ב"מ נו. ד"ה שליחן], ו) [ל"ל לאבן], ז) בכ"י: דאם איתא דבעינן כי שמע,

---

תורה אור השלם

1. וְשָׁמַע אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ וְהֶחֱרִישׁ לָהּ וְקָמוּ נְדָרֶיהָ וְאֲסָרָהּ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּמוּ:
במדבר ל ח

2. כָּל נֶדֶר וְכָל שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ:
במדבר ל יד

מוסף רש"י

הרי הן קיימין לא אמר כלום. דנדרים שלא נתן לעולם אינו יכול לקיים (לקמן עה.). לאפוטרופוס. היה הולך למדינת הים ומינה אפוטרופוס על נכסיו לזון אשתו וכנינו (ב"מ צז.).

פירוש הרא"ש

עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו. קודם כניסת החופה וכן האדום אומר לה בשותה שעה שמשתכנסה לרשותו אינו יכול להפר שאין הבעל מיפר בקודמין: מהו שיפר בלא שמיעה. כגון שיבא שמע נדרה אשתו ואמר אם נדרה אשתו ואמר אם נדרה יהו מופרין והוא הדין דבאב נמי מצי למבעי: **והא לא שמע.** אלמא דמהני הפרה בלא שמיעה: לכי שמע הוא דמיפר. פי' ר"ל אליעזר לכי שמע יפר לה והפרה דקתני בלא שמע לא מהניא מידי: **א"כ לא שמע למה ליה למימר.** וכי מאחר דהפרתו לא מהניא למה לו להפר קודם ששמע: **ומשני אורחא דצורבא דרבנן לאהדורי.** שמתוך שהיא שומעת הפרה יוצאה מפיו היא סבורה שכבר הם מופרין ואומרת לו כך וכך נדרתי ואז הוא מפר ומיהו לקמן גבי פלוגתא דר"א ורבנן משמע דהפרה דאשתו מהניא מדקאמר דאמר מעיקרא דהיא דלמא מטרידנא ההיא שעתא דאיהו לא מצי עביד ולא אוכל להפר דאהדורי. שמתוך שהיא שומעת הפרה יוצאה מפיו היא סבורה שכבר הם מופרין ואומרת לו כך וכך נדרתי ואז הוא מפר ומיהו לקמן גבי פלוגתא דר"א ורבנן משמע דהפרה דאשתו מהניא מדקאמר דאמר מעיקרא דהיא דלמא מטרידנא ההיא שעתא דאיהו לא מצי עביד ולא אוכל להפר דאהדורי. ומ

דאמר ליה. לשליח לכי שמענא לנדרא הפר לה: וקפריך **לכי שמע ליפר לה**(ה): **הוא.** הבעל סבר דלמא מיטרידנא: **משום דבר מישמע הוא.** וקיימן ביה ושמע אישה ואלהכי מלי מיפר: **היינו דר' זירא.** דאמר במסכת מנחות בפ' המנחות והנסכים והכי הוא שאלו שאלה לעילא מדר' יהודה בר אילעאי מנין לאומר הרי עלי ששים ואחד עשרון שמביא ששים בכלי אחד ואחד בכלי אחד והכי תנינן במתני' מתנדב אדם מנחה של ששים עשרון ומביא בכלי אחד וחס ושלום הרי עלי ששים ואחד מביא ס' בכלי אחד וא' בכלי ל' פתח ר' יהודה בר אילעאי והתם מפרש כו' א"ל הרי הוא אומר כל מנחה בלולה בשמן וחריבה אמרה תורה הבא מנחה שיהולה להבלל וקיים להו לרבנן דס' נבלנין בכלי אחד ויותר אין נבלנין כו' ופריך התם מאי טעמא משום דאין נבלנין אלמא דבלילה מעכבת והתנן אם לא בלל כשר ומתרץ רבי זירא כי אמרינן דבלילה [אין] מעכבת בראוי לבילה כגון ששים עשרוניים הראוי לבילה אם לא בלל כשר וכל שאין ראוי לבילה כגון ששים ואחד בילה מעכבת ומאחר דאין נבלנין אין מביאין. ה"נ גבי חרש כל הראוי לשמוע כגון שאינו חרש בדיליה אין שמיעה מעכבת ובעל מיפר בלא שמיעה ושאינו ראוי לשמיעה כגון חרש שמיעה מעכבת והתנן אם לא בלל כשר ומתרץ רבי זירא כי אמרינן דבלילה [אין] מעכבת בראוי לבילה כגון ששים עשרוניים הראוי לבילה אם לא בלל כשר וכל שאין ראוי לבילה כגון ששים ואחד בילה מעכבת ומאחר דאין נבלנין אין מביאין. ה"נ גבי חרש כל הראוי לשמוע כגון שאינו חרש בדיליה אין שמיעה מעכבת ובעל מיפר בלא שמיעה ושאינו ראוי לשמיעה כגון חרש שמיעה מעכבת והתם מאי טעמא משום דאין נבלנין אלמא דבלילה מעכבת בו ולא מצי מיפר: **אי דלמא ושמע אישה לא מעכב.** כלל: **בנא אחת.** בדיבור אחד: **דוקא.** יש לאותה ולא שתים בנא אחת: **שני סוטות לאחת.** בשתי כוסות: **שלבה גם בחבירתה.** הואיל ויש (ג) לי חברתה ד) אחרת מה בכך אם אשתה אני: **והשקה לבדה.** והשקה דוקא משמע אחת ולא ב': מתני'

הבא נמי דאמר ליה לכי שמענא מיפר לה לכי שמע ליפר לה הוא סבר דלמא מטרידנא בעי רמי בר חמא חרש מהו שיפר לאשתו אם תמצא לומר בעל מיפר בלא שמיעה משום דבר מישמע הוא אבל חרש דלאו בר מישמע הוא היינו דר' זירא ו) **דאמר רבי זירא** א **כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאין ראוי לבילה בילה מעכבת בו או דלמא ושמע אישה לא מעכב אמר רבא ת"ש ושמע אישה** ב **פרט לאשת חרש שמע מינה איבעיא להו בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת אותה דוקא או** ג **לאו דוקא אמר רבינא ת"ש** ג) **אין משקין שתי סוטות כאחת מפני שלבה גם בחבירתה ר' יהודה אומר** ה **לא מן השם הוא זה אלא משום** ס **שנאמר** ג) **והשקה אותה לבדה:** מתני'

הכא נמי דאמר ליה לכי שמענא לנדרא הפר לה סבר דלמא מיטרידנא לשליח לכי שמע ליפר לה: **משום דבר מישמע הוא.** דקיימן ביה ושמע אישה ואלהכי מלי מיפר: **היינו דר' זירא.** דאמר במסכת מנחות בפ' המנחות והנסכים והכי הוא שאלו שאלה לעילא מדר' יהודה בר אילעאי מנין לאומר הרי עלי ששים ואחד עשרון שמביא ששים בכלי אחד ואחד בכלי אחד והכי תנינן במתני' מתנדב אדם מנחה של ששים עשרון ומביא בכלי אחד וחס ושלום הרי עלי ששים ואחד מביא ס' בכלי אחד וא' בכלי ל' פתח ר' יהודה בר אילעאי והתם מפרש כו' א"ל הרי הוא אומר כל מנחה בלולה בשמן וחריבה אמרה תורה הבא מנחה שיהולה להבלל וקיים להו לרבנן דס' נבלנין בכלי אחד ויותר אין נבלנין כו' ופריך התם מאי טעמא משום דאין נבלנין אלמא דבלילה מעכבת והתנן אם לא בלל כשר ומתרץ רבי זירא כי אמרינן דבלילה [אין] מעכבת בראוי לבילה כגון ששים עשרוניים הראוי לבילה אם לא בלל כשר וכל שאין ראוי לבילה כגון ששים ואחד בילה מעכבת ומאחר דאין נבלנין אין מביאין. ה"נ גבי חרש כל הראוי לשמוע כגון שאינו חרש בדיליה אין שמיעה מעכבת ובעל מיפר בלא שמיעה ושאינו ראוי לשמיעה כגון חרש שמיעה מעכבת והתם מאי טעמא משום דאין נבלנין אלמא דבלילה מעכבת בו ולא מצי מיפר: **אי דלמא ושמע אישה לא מעכב.** כלל: **בנא אחת.** בדיבור אחד: **דוקא.** יש לאותה ולא שתים בנא אחת: **שני סוטות לאחת.** בשתי כוסות: **שלבה גם בחבירתה.** הואיל ויש (ג) לי חברתה ד) אחרת מה בכך אם אשתה אני: **והשקה לבדה.** והשקה דוקא משמע אחת ולא ב': מתני'

בעי' דלמא בהדיא מופר לכי שמענא כדפרישית לעיל: ופרכינן לכי שמע ליפר לה. דכיון דסוף סוף לא חיילא הפרה עד ששמע בעל ההיא שעתא ליפר לה היינו גופיה: **סבר דלמא מטרידנא.** ולא אתא זכור להפר נדריה. והתם במסכת גזיר (ד' יב:) פרכינן למלי דמוקמינן התם הא מתניתא כר"מ דאמר שהבעל יכול להפר נדרי אשתו אף על פי שלא חלו למה לי למנויי אפוטרופוס ליפר לה היינו כשילך ומשגיגן סבר דלמא אשתלינא או רתחנא או מטרידנא ההיא שעתא. וא"ת וליפר לה היינו השתא וי"ל דלא ניחא ליה להפר נדריה שתדור בעודה אצלו דדלמא נדרה מידי דניחא ליה דתתסר ביה. מיהו אכתי קשיא ליפר איהו מהשתא כל נדריה שתדור משעה שילך ועד שישוב והעלוה בנדרי עיון. ולי אפשר דבעל חייש דלמא בעינא למיהדר בהפרה זו ואי מיפר הוא מן השתא וכו"ל לא מצי הדר ביה וכי ממני אפוטרופוס כל שעתא ושעתא בידיה הוא דאי בעי למיהדר בשליחותיה דשליח מצי הדר. והך בעיא אע"ג דלא מפשטא הכא מפשטא מצעיין דבסמוך דבעל מיפר בלא שמיעה וכדאפרש עלה בס"ד: **בעי רמי בר חמא חרש מהו שיפר לאשתו.** חרש המדבר ואינו שומע: **משום דבר מישמע הוא.** וכיון דראוי הוא לשמוע לא מעכב ביה שמיעה. ומסקינן דבחרש מעכבת בי' שמיעה מדתניא ושמע אישה פרט לאשת חרש. וכתב הרמב"ן ז"ל דדוקא חרש משום דלאו בר שמיעה הוא אבל אינש דעלמא דבר שמיעה הוא לא מעכבא ביה שמיעה דנהי דליכא למיפשט בעיין דלעיל מדתניא ושמע אישה פרט לאשת חרש דינמא מדנקט חרש משמע דהיכא דהוי בר שמיעה לא מעכבא ביה שמיעה דליתא משום דאיכא לדחויי דלמא משום אורחא דמילתא נקט חרש וה"ה דבעל בעלמא דאי לא תימא הכי לעיל אמאי לא פשטוה לההיא בעיא מהך ברייתא אלא ודאי משום דאיכא לדחויי כדלהלן. מיהו אפילו הכי כיון דקאמר רמי בר חמא אע"ל בעל מיפר בלא שמיעה ומסמיך ליה נמי אדרבי זירא דאמר כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו משמע דהכי קיי"ל ועוד דפשטייהו דמתני' והנך מתנייתא דלעיל בהכי רהטו ואע"ג דשנינהו אשנויי לא סמכינן. וכן דעת הרמב"ם ז"ל: **איכעיא להו בעל מהו שיפר לשתי נשיו בבת אחת.** אם נדרו שתיהן ואמר להן מופר לכון: **אותה דוקא.** ביום שמוע אישה יש לו אותה [במדבר ל]. והא דבעיא בבעל ה"א בחד דגבי אב נמי כתיב אותה: **מפני שלבה גם בחבירתה.** שפעמים שחברתה טהורה והיא טמאה וכשתראה חברתה אומרת טהורה אני תגיס דעתה ולא תרצה להודות וימחק שם שנכתב בקדושה: **לא מן השם הוא זה.** לא מפני טעם זה אמרו דאין משקין שתי סוטות כאחת אלא משום שנאמר והשקה במפיק ה"א דהוה ליה כאילו כתב והשקה אותה ודרשינן אותה לבדה: ולענין הלכה איכא מ"ד דרבינא מדרבנן מוכח לה לבעיין דלא משמע להו אותה דוקא דהא יהבי טעמא מפני שלבה גם בחברתה הלכך נקטינן דבעל מיפר לשתי נשיו בחחת דוקא ומכל מקום אם נשאו כולן ואמר מופר לכן מופרין מופר ליך אינו מופר אלא לה. ואין כן דעת הרמב"ן ז"ל משום דבפ"ק דסוטה (דף ח.) אמרינן דמאן תנא קמא ר' שמעון היא דדרשינן טעמיה דקרא ומה טעם קאמר מה טעם אותה לבדה מפני שלבה גם בחבירתה אלמא לכולי עלמא דרשינן אותה לבדה וכפ' טרף בקלפי (יומא מג.) נמי אמרינן לאותה דוקא דאמרינן התם אין שוחטין שתי פרות כאחת משום שנא' אותה [במדבר יט] ולא אותה ואת חברתה וכיון דבגמרין נקטינן לאותה דוקא לא איכפת לן במאי דתניא בתוספתא דדלמא משבשתא היא ולא מיתניא בי רבי חייא ורבי אושעיא. וכן נראה לי דודאי פשטיה לאותה דוקא דסוגיין הכי מדאמרינן בפרק בתרא דמכילתין (דף פו:) עלה דמתני' נדרה אשתו וסבר שנדרה בתו וכו' לגימרא דיינא אותה דוקא היא וכו' וקמה לן סוגיין הכי אם לא שאמר דנהי לאותה דוקא לענין שידע מי נדרה לענין אותה לבדה לאו דוקא. וע"ל להלכה דכי היכי דאינו מיפר לשתי נשיו בבת אחת הכי נמי אינו מקיים לשתיהן כאחת דהא בההיא סוגיא דלקמן משמע דכי היכי דאותה דכתיב בהפרה דוקא הכי נמי לה דכתיב בהקמה דוקא וכמו שאכתוב באותה סוגיא בסייעתא דשמיא: מתני'

בפ' המנחות והנסכים (דף קג.) תנן דהנודר מנחה של ס"א עשרונים מביאם בשני כלים לפי שאין נבלנים בכלי אחד יפה ופריך והתנן אם לא בלל כשר ומשני ר' זירא דראוי לבילה בעי ובכלי אחד שאינו ראוי לבילה מעכבת בו: **אמר רבא ת"ש** ושמע בעלה **פרט לאשת חרש.** והא דלא מייתי רבא הך ברייתא למיפשט בעיא קמייתא דרמי בר חמא דדוקא אשת חרש מעכב מעכב קבל דלאו בר שמיעה הוא משום דדלמא מנא גופיה מספקא ליה בהאיכא בעלמא אי בעי שמיעה וחרש דפשיטא ליה נקט: בעל מהו **שיפר לשתי נשיו בבת אחת.** וה"ה דמספקא ליה בחד בשתי בנותיו וחדא מינייהו נקט: **אותה דוקא.** הא דכתיב ואם ביום שמוע אישה יניא אותה מי בעי דרשינן דוקא אותה ולא חברתה או לא דרשינן הכי: **אין משקין ב' סוטות כאחת.** אין מביאין לעזרה ב' נסיס סוטות להשקותן ביחד: **מפני שלבה גם בחברתה.** ומפני לוות חברתה לא תודה: **אלא משום שנאמר** והשקה לבדה. והשקה מפיק ה"א וכאילו כתיב והשקה אותה ודרשינן ולא אותה וחברתה וליכא פלוגתא דתנאי היא:

מוסף רש"י

כל הראוי לבילה. דקתני האומר הרי עלי ס"א עשרונים, מביא ס' בכלי אחד ואחד בכלי אחד, ומפרש טעמא משום דקיס לה לרבנן דשיס נבלנים בכלי אחד אבל ס"א אינן נבלנים יפה, ומותבינן וכי אין נבלנים מאי הוי והתנן אם לא בלל כשר, ומשני ר' זירא הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו, דאפילו לא בלל כשר ואמרין לאו לבילה בעינן, דאפשר להתקיים בה מלות מנחה שיכול לקיים בה מלות בילה, וכשהוא מביא ששים ואחד, מנחה מן הראוי לבילה, דכתיב בלולה, ש"מ שלא הקב"ה להביא מנחה שיכול לקיים בה מלות בלילה, אם לא זה הטעם שאמרתם, הטעם העיקר הנאמר בדבר (שם).

לא לזה להביא, והכי הוא כמביא מנחה מן הקטנים דאינה כלום, שכל דבר שלוה הקב"ה להביא, יש עיכוב בעיקר הנאתו לזה לא מצי מיפר: **בעי רמי בר חמא חרש מהו לשתי נשיו.** אם אינו מעכבת בו, דאפילו לא בלל כשר ואמרין לאו לבילה בעינן, דאפשר להתקיים בה מלות מנחה שיכול לקיים בה מלות בלילה, וכשהוא מביא ששים ואחד, מנחה מן הראוי לבילה, דכתיב בלולה, ש"מ שלא הקב"ה להביא מנחה שיכול לקיים בה מלות בלילה, אם לא זה הטעם שאמרתם, הטעם העיקר הנאמר בדבר (שם).

תורה אור השלם

1. וְהִשְׁקָה אֶת־הַמַּיִם וְהֵבִיאָה אֹתָהּ נִשְׁמָאָה וְתָמְעֲלָ בְּאִישָׁהּ וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים וְצָבְתָה בִטְנָהּ וְנָפְלָה יְרֵכָהּ וְהָיְתָה הָאִשָּׁה לְאָלָה בְּקֶרֶב עַמָּהּ:

במדבר ה כז

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה וקפריך וכו' ליפר לה הוא הבעל ומשני סבר כל"ל והכ"ל: (ג) ד"ה שלבה וכו' ויש לה חברתה וכו' ואשתה גם אני:

גליון הש"ם

גמ' שנאמר והשקה אותה. ע' סוטה דף ח. וברש"י שם ד"ה אותה:

פירוש הרא"ש

דאמר ליה לכי שמענא הפר לה. כלומר הפר לה וכשאשמע ואשמע נדריה תחול הפרתך למפרע: **לכי שמע ליפר לה.** מאחר שאין הפרה מועלת עד שישמע נדריה למה ל"ל לאפוטרופוס שיפר לה תחילה לכשישמע הבעל יפר לה: **סבר דלמא מטרידנא.** שמא כשאשמע נדריה אהיה טרוד ועכור היום ולא אפר לה: **חרש מהו שיפר לאשתו.** בתרם דקרא קאי שמדבר ואינו שומע כתיב ואני כתרם לא אשמע וכאלם לא יפתח פיו אבל חרש דרבנן בדרשה לא מצי מפקע נדר לאוריתא ועוד שדינו כשוטה: **כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו.**

תוספות

ומשני לכי שמענא הפר לה. כלו' הפר ותחול [הפרתך] כשאשמע ממקום פלוני ואשמעם, דהפרתו מועלת בזה הענין, הלכך משום נמי אינה: **לכי שמע ליפר לה.** אחר שיזוא יפר, ולמה לו לעשו' אינה: **מטרידנא. בשאשמע ולא אשמעם.** ובגזיר (יב:) פריך ליפר לה איהו, פי' כשיקבע יאמר כל נדרי שתדורי מופרים דהא אוקימנא כר"מ, ומסיק תלמודא דילמא משתלינא או רתחנא, פי' בנסיעתו יהיה עצב ויכבס מלאפר. והא לא קאי' ליה ליפר מיד [ויאמר] כל נדרי שתדורי מופרי', דאיכ' למאן שאינו רוצה לבטל נדרי' כי אם משעה שיסע ויאלך, אבל אי קאי' הא קאי' יאמר לה כל נדרי' שתדורי [משאסע] עד שאבוא הרי הן מופרי', ואמ' לי אפטרופוס: **את"ל בעל מפר בלא שמיעה.** דבר שמיעה אין שמיעה מעכבת [בזו], אבל חרש שמיעה מעכבת בו, כדר' זירא [דאמר] כל הראוי לבילה כו': [ושמע] **אישה פרט לאשת חרש.** פי' הקונט' ומדלא ממעט אלא חרש [שמעינן דאינש בעלמא מיפר] אע"ג דלא שמע, וקס' א"כ אמאי לא אייתי רבא גופיה למפשט בעיין דמפר בלא שמיעה (לעיל עב:), לכך נראה דאיכ' לדחויי דשמא חרש פשיטא ליה לתנא אבל אחר איכעיא ליה, דהכי אמרי' בפ"ק דקידושי'. ר' אלעזר שיתיה: **בעל מהו שיפר לשתי נשיו.** ה"ה דבאב מלי למימני: **אותה דווקא.** ואם ביום שמוע אישה יניא אותה (במדבר ל): **מפני שלבה גם בחברתה.** ולא תדאג עוגם מתוך המגילה ברלאותה שכן עשו לתמרתה: **לא מפני השם.** לא מפני [טעם זה]: שנ' והשקה. מפיק ה"א, דמשמע דהשקה אותה ולא חברתה עמה:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות